

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 10 februari – 12:00 uur d.d. 11 februari

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 Revaliderende coronapatiënten 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Veel aandacht voor de eerste Nederlanders die het ijs op gaan om te schaatsen. Betrokken partijen zoals het Rode Kruis en de KNSB doen roepen op tot voorzichtigheid op het ijs. Het gaat nauwelijks over het in acht houden van de coronamaatregelen, maar veel vaker over de algemene veiligheid die komt kijken bij schaatsen op natuurijs: weet waar je schaatst, voorkom onderkoeling etc.
- Wiebe Wieling, Sybrand Buma én Arno Blok reizen af naar talkshow Op1 om daar aan tafel nogmaals te benadrukken dat een Elfstedentocht er dit jaar echt niet in zit. Haagse politici zouden zich er niet zo druk over hebben moeten maken.
- 'Herstel na corona vaak een lijdensweg' kopt AD vanochtend op de voorpagina. Uit onderzoek van de krant blijkt dat fysiotherapeuten minstens 28.000 coronagevallen onder behandeling hebben. Huisartsenvereniging NHG schat het aantal revaliderende coronapatiënten tot nu toe op 40.000. Het gaat om mensen tussen de 20 en 60 jaar, die de ziekte veelal thuis doormaakten. Een onderbelicht en grotendeels onbegrepen probleem, stellen artsen die zich bezighouden met de nazorg van deze groeiende groep.
- Het CBS meldt dat het ziekteverzuim onder Nederlandse werknemers sinds 2002 niet zo hoog is geweest als in de laatste drie maanden van vorig jaar. Met 6,8 procent was de zorg de sector waar het ziekteverzuim het hoogst was, met een uitschieter van 8,2% in de verpleeg- en verzorgingstehuizen. V&VN-voorzitter Bianca Buurman vindt de nieuwe cijfers 'heel zorgelijk'. Volgens de V&VN-voorzitter gaan drie dingen helpen om het ziekteverzuim omlaag te krijgen: 1) goede bescherming (de beschikbaarheid van FFP2-maskers), 2) snelle vaccinatie en 3) goede begeleiding op de werkvloer.
- EenVandaag ziet dat het nog niet erg stormloopt bij het grootschalig testen in Bunschoten en gaat na hoe dat komt. Inwoners zouden bang zijn om in quarantaine te moeten gaan, mensen zouden simpelweg koppig zijn en ook het winterse weer wordt als oorzaak genoemd. Directeur GGD-regio Utrecht Judith Ludding roept daarom inwoners op om vooral te komen. Via de social kanalen van minister De Jonge komen opvallend veel reacties binnen op het grootschalige testen in Bunschoten. Mensen blijven daarbij wijzen op de eerdere uitspraak van premier Rutte dat testen zonder klachten geen nut heeft.

Karakterisering van de berichtgeving

-

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- In de EU zijn inmiddels meer dan 500.000 mensen officieel overleden aan Covid-19. Heel Europa, dus ook met de niet-EU-lidstaten, geldt met ruim 785.000 coronadoden als 's werelds zwaarst getroffen regio, gevolgd door Latijns-Amerika met het Caribisch gebied en de Verenigde Staten met Canada.

Schade

- Fysiotherapeuten hebben minstens 28.000 coronagevallen onder behandeling. Huisartsenvereniging NHG schat het aantal revaliderende coronapatiënten tot nu toe op 40.000.

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Via de social kanalen van VWS komen vragen binnen over het vaccineren; Waarom ben ik nog niet aan de beurt?; Wanneer kom ik aan de beurt? Kan ik mijn vaccinatie afstaan aan iemand die 'm nodig heeft/ graag wil hebben? Waarom krijgen kwetsbaren van 18-60 jaar het AstraZeneca-vaccin wat maar voor 60% zou beschermen en ouderen vaccins die beter beschermen?

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Het EMA verzoekt alle coronavaccinmakers te onderzoeken in hoeverre hun vaccins ook bescherming bieden tegen de gemuteerde versies van het virus. Het EMA komt met richtlijnen waaraan zulk onderzoek moet voldoen. (ANP)
- 'Herstel na corona vaak een lijdensweg' kopt AD op de voorpagina. Uit onderzoek van de krant blijkt dat fysiotherapeuten minstens 28.000 coronagevallen onder behandeling hebben. Huisartsenvereniging NHG schat het aantal revaliderende coronapatiënten tot nu toe op 40.000, en dan moeten de mensen uit de tweede golf grotendeels nog komen. Het gaat om mensen tussen de 20 en 60 jaar, die de ziekte veelal thuis doormaakten. Een onderbelicht en grotendeels onbegrepen probleem, stellen artsen die zich bezighouden met de nazorg van deze groeiende groep. Vooral voor jonge mensen is de kans dat corona ze op deze manier treft veel groter dan dat ze door het virus in het ziekenhuis belanden. Zorgverzekeraars Nederland vergoede tot en met november aan ruim 1100 mensen herstelzorg vanuit het

basispakket, en zegt dat het aantal mensen dat daar gebruik van maakt blijft groeien. Hevige moeheid en concentratieproblemen zien artsen vooral bij veel mensen terug. In het AD artikel worden naast fysieke klachten ook psychische klachten genoemd. Voor patiënten is het belangrijk dat ze gehoord worden. Patiënten zoeken elkaar ook op via lotgenotengroepen op bijvoorbeeld Facebook. De Facebookgroep 'Corona patiënten met langdurige klachten' heeft bijna 18.000 leden. **C-support**, de organisatie die is opgestart door VWS om nazorg te bieden aan patiënten na een coronabesmetting zegt dat bij hen veel mensen zich melden die tussen de 25 en 65 jaar oud zijn waarvan driekwart vrouw is. Hoe dat komt is onduidelijk, mogelijk zijn zij gevoeliger voor klachten die ontstaan na een besmetting of zoeken ze eerder hulp

- Uit onderzoek van **LUMC** blijkt dat het over het algemeen vrij goed gaat met patiënten uit de eerste golf. Artsen onderzochten hoe het nu gaat met de longen, maar keken ook naar het hart, ontstekingswaarden en psychische klachten. Op al die fronten ging het bij patiënten vrij goed na zes weken. Wel hadden oud-patiënten soms nog last van vermoeidheid, maar waren er bij het onderzoek geen afwijkingen te zien. Het is onduidelijk waar die klachten wel vandaan kwamen. Het LUMC houdt de eerste golf patiënten nog langer in de gaten.
- Het **CBS** meldt dat het ziekteverzuim onder Nederlandse werknemers sinds 2002 niet zo hoog is geweest als in de laatste drie maanden van vorig jaar. De meeste ziekmeldingen kwamen van zorgmedewerkers in verpleeghuizen, die al langer zeggen te kampen met coronagevallen onder personeel. Het ziekteverzuim in het vierde kwartaal van 2020 was 4,9%, wat betekent dat per duizend werkdagen 49 dagen verloren gingen aan ziekmeldingen. In het slotkwartaal 2019 was het ziekteverzuim nog 4,4%. Volgens **CBS-hoofdeconoom Peter Hein van Mulligen** heeft het coronavirus hoogstwaarschijnlijk voor een forse toename gezorgd. Met 6,8% was de zorg de sector waar het ziekteverzuim het hoogst was, met een uitschieter van 8,2% in de verpleeg- en verzorgingstehuizen.
- NRC meldt op basis een inventarisatie door **Valente, de branchevereniging voor maatschappelijke opvang**, dat het aantal Oost-Europese arbeidsmigranten dat onderdak vraagt bij een daklozenopvang sinds de coronacrisis fors is gestegen. In de vier grote steden zijn de afgelopen maanden honderden dakloze arbeidsmigranten opgevangen.
- Omroep Gelderland ziet dat de wachtlijsten voor zwemlessen langer worden door de coronacrisis. Bij sommige **zwemscholen in Gelderland** moeten kinderen anderhalf jaar wachten voordat ze aan de beurt zijn.
- Telegraaf meldt dat de stap naar wedstrijden op natuurijs weer wat dichterbij komt omdat de KNSB inmiddels heeft gevraagd aan ploegen om schaatsers aan te melden voor een schaatsbubbel.
- Sommige gemeenten in het Verenigd Koninkrijk hebben teams op pad gestuurd om dak- en thuislozen te vaccineren. In Oost-Londen heeft een klein team van artsen en verpleegkundigen al 200 dak- en thuislozen gevaccineerd.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Gistermiddag zien media hoe het (te) druk wordt in het ov. **Reizigersvereniging Rover** krijgt uit het hele land meldingen over drukte. Door het winterweer wordt er woensdag door veel ov-bedrijven nog geen volledige dienstregeling gedraaid en worden er vaak kortere treinen ingezet. De reizigersorganisatie heeft de NS om opheldering gevraagd over de inzet van korte treinen en wil dat er meer duidelijkheid komt over hoe de rest van de week eruit gaat zien voor de reizigers. De **NS** zei eerder al dat niet alle treinen kunnen rijden vanwege het winterweer. De NS zegt dat het niet de bedoeling is dat mensen zomaar de trein nemen, maar alleen als dat 'strikt noodzakelijk' is.
- Brabants Dagblad schrijft over **Jeanne de Volder** die met haar 91-jarige moeder vanuit Goirle naar Eindhoven moet voor een vaccinatie-afspraak, terwijl er een GGD-vaccinatielocatie in Tilburg 'zowat naast de deur' zit. De Volder belde tweemaal met het landelijke afsprakennummer en eenmaal met het GGD Hart voor Brabant om de afspraak te verzetten, maar dat ging niet. Vervolgens heeft ze het VWS aangeschreven en een klacht ingediend bij de GGD. De krant spreekt ook **Karin Broers**, die vorige week vier keer belde om de tweede vaccinatieafspraak voor haar 96-jarige vader van Eindhoven naar Tilburg te verzetten. Zonder resultaat. Het stoort Broers 'mateloos' hoe het gaat. Een GGD-woordvoerder vermoedt dat de telefoontjes van De Volder en Broers op het moment kwamen dat Tilburg al 'vol' zat. "Dan kunnen ze ook geen afspraken plannen. Als iemand afzegt, komt er een plekje vrij. Als je net dan belt, heb je geluk." Ze snapt de teleurstelling. "Natuurlijk is het de bedoeling zo dicht mogelijk bij huis te prikken. We doen heel hard ons best om zo snel mogelijk locaties te openen, tegelijkertijd wordt er al gevaccineerd en moeten we het doen met wat er is."
- **Zuyderland**, met ziekenhuizen in Heerlen en Geleen, wordt al weken geplaagd door mensen die de ic bellen met de vraag of er wel echt patiënten liggen. Vervolgens verschijnen berichten op sociale media waarin gezegd wordt dat het ziekenhuis liegt over patiëntenaantallen. Een woordvoerder vertelt dat Zuyderland de afgelopen maanden twee miljoen likes op de Facebookberichten heeft gehad. "We hebben weken geleden veel last gehad van een man die zich op de Facebookpagina van Zuyderland Peter van der Horst noemde, zei dat hij controller was bij het ziekenhuis en het bericht de wereld in slingerde dat hij kon verklaren dat er geen patiënten op de ic lagen", zegt de woordvoerder. "Dat bericht kreeg weer een hele eigen lading toen allerlei mensen daarop begonnen te reageren. We zijn wekenlang met Facebook bezig geweest om te bewerkstelligen dat deze man geweerd kon worden." De druppel die voor Zuyderland echter de emmer deed overlopen, was het bericht van Ivo van der Weele, die zich deze week beroept op 'een kennis van vroeger die op de ic werkt' en hem gemeld zou hebben dat het nog nooit zo rustig is geweest op de ic sinds december. Hij zegt daarop met het ziekenhuis te zijn gaan bellen en beklagt zich erover geen informatie te hebben gekregen. Op grond van deze post zag Zuyderland zich weer genoodzaakt te melden dat er wel degelijk vijftien patiënten met corona op de ic liggen, dat de druk op de zorg niet alleen bepaald wordt door het aantal ic-opnames, 'zoals sommigen misschien denken'. "Maar we willen ook graag patiënten met andere belangrijke gezondheidsklachten helpen."

Welke geruchten worden genoemd?

- De Telegraaf meldt dat er de 'wildste geruchten' rondgaan over mogelijke marathonwedstrijden op natuurlijk die achter de schermen al worden voorbereid. De KNSB zou zich hierover op de vlakte houden omdat er nog geen akkoord is gegeven door het ministerie van VWS. Daarnaast zijn zij ook in gesprek met veiligheidsregio's in verband met het mogelijk maken van wedstrijden gezien de lockdown.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving*Welke waarschuwingen en oproepen worden gedaan?*

- **Zuyderland**, met ziekenhuizen in Heerlen en Geleen, roept op 'te stoppen met het bellen naar de ic, met het ondervragen van telefonisten terwijl er patiënten in de wacht staan en te stoppen met het de wereld in sturen van nare berichten'. Dat doet ze onder meer via een bericht op Facebook. Voor Zuyderland is 'de maat inmiddels vol'. Het ziekenhuis spreekt van 'een belediging voor het hardwerkende personeel'.
- In de aanloop naar Valentijnsdag stuurt de **actiegroep #LovelsEssential** kaartjes naar de ministers De Jonge en Grapperhaus en roept hen 'met klem' op om hun 'perspectiefloze situatie' op te heffen. De afzenders zijn Nederlanders met een partner buiten de EU, die door reisrestricties zijn gescheiden van hun geliefden. (ANP)

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- **V&VN-voorzitter Bianca Buurman** noemt de nieuwe CBS-cijfers met betrekking tot het ziekteverzuim in de verpleeg- en verzorgingshuizen 'heel zorgelijk'. Buurman hoort met name dat het verzuim 'ontzettende' consequenties heeft voor de dagelijkse zorg; dat het 'schipperen' is om de roosters rond te krijgen, dat het hogere werkdruk op collega's legt. Volgens Buurman zijn we in een 'viciuze cirkel' terecht gekomen qua ziekteverzuim. Buurman hoort ook van verpleegkundigen en verzorgenden dat ze 'toch' door blijven werken en zich ervan bewust zijn dat niet werken consequenties heeft voor de collega's. Buurman ziet dat mensen 'continu een tandje bij zetten'. Volgens Buurman maakt dat het lastig om er goed uit te komen. Volgens Buurman gaan drie dingen helpen om het ziekteverzuim omlaag te krijgen: 1) goede bescherming (de beschikbaarheid van FFP2-maskers), 2) snelle vaccinatie en 3) goede begeleiding op de werkvloer.
- EenVandaag ziet dat het nog niet erg stormloopt bij het grootschalig testen in Bunschoten en gaat na hoe dat komt. Inwoners zouden bang zijn om in quarantaine te moeten gaan, mensen zouden simpelweg koppig zijn en ook het winterse weer wordt als oorzaak genoemd. **Directeur GGD-regio Utrecht, Judith Ludding** roept daarom inwoners op om vooral te komen. Zij vertelt ook dat de afgelopen dagen er meerde mensen positief werden getest terwijl zij geen klachten hadden. **Burgemeester Melis van de Groep** is niet ontevreden maar zegt dat mensen nog wel veel vragen hebben of hun gegevens wel veilig zijn en waarom er getest wordt als je geen klachten hebben. Via de social kanalen van minister De Jonge komen opvallend veel reacties binnen op het grootschalige testen in Bunschoten. Mensen blijven daarbij wijzen op de eerdere uitspraak van premier Rutte dat testen zonder klachten geen nut heeft. Ook leeft hierbij het vermoeden dat de overheid hiermee het aantal besmettingen hoog wil houden.
- **Voorzitter van de Koninklijke vereniging van de Friesche Elfsteden Wiebe Wieling, burgemeester van Leeuwarden Sybrand Buma en commissaris van de Koning Arno Blok** zijn te gast bij talkshow Op1 om te benadrukken dat een Elfstedentocht er dit jaar niet in zit. Wieling vertelt dat hij zich heeft geërgerd aan Haagse politici die oppriepen tot het mogelijk maken van de Elfstedentocht. Buma en Blok gaan daarin met hem mee. Politiek Den Haag zou zich er niet zo druk over hebben moeten maken. En als ze zich dan druk maken dan liever over belangrijkere zaken zoals die in het Noordelijk Lijsttrekkersdebat aan bod kwamen. Buma wil benadrukken dat er ondanks de coronapandemie veel ook wel kan, mensen kunnen dit weekend het ijs op bij natuurisbanen of op slootjes en eventueel plassen.
- De **Belgische Beauty Federatie** maakt zich zorgen over Nederlanders die zich vanaf zaterdag in België willen laten knippen. Een woordvoerder van de organisatie houdt er rekening mee dat mensen vanuit Brabant de grens oversteken om er hun kapsel onder handen te laten nemen. De Federatie heeft al vragen gekregen vanuit kapsalons, die op nog geen driehonderd meter van de grens zijn gevestigd. Zij hebben reeds Nederlanders in hun klantenbestand. (ANP)
- Uit de reacties die binnenkomen via de social kanalen van VWS blijkt dat Nederlanders 'klaar' zijn met het coronavirus. Er is een groep mensen die roept dat het virus niet bestaat, dat de overheid van alles verzint en dat het dus lijkt op de Tweede Wereldoorlog. Er is ook een groep mensen die veel onbegrip ervaart. Zij vinden dat de lockdown te lang duurt, het vaccinatieproces te langzaam gaat en de maatregelen niet kloppen (Bepaalde sectoren zijn wel open, waarom andere niet?; Zo'n verlengde lockdown heeft geen zin, waarom mag persoon x dit wel en persoon y dit niet?).

Hoe wordt naar de overheid (het overheidsbeleid) gekeken?

- **Viroloog Jaap Goudsmit** heeft eerder deze week (zondag Buitenhof) zijn kritiek geuit op de vaccinatiestrategie. Hij uit zijn kritiek nogmaals in een interview met het NRC en bij talkshow Op1. Hij pleit ervoor dat alle 60-plussers zo snel mogelijk worden gevaccineerd. Het maakt dan niet zoveel uit welke 2e prik ze krijgen. Hij steunt de Gezondheidsraad met hun advies om de meest kwetsbaren eerst te inenten. Hij is het dan ook niet eens met het vaccineren van zorgmedewerkers. Volgens hem gaat dat niet om bescherming maar om inperking van verspreiding. Daarnaast roept hij ook op om meer te testen zodat voorzieningen eerder open kunnen.

- **CEO van medicijnen fabrikant Brocacef, Peter de Jong**, zegt in talkshow Op1 dat iedereen binnen een maand gevaccineerd kan zijn. Hij zelf wil hier graag bij helpen, maar zou buitenspel gezet worden. Volgens hem komt het doordat het kabinet bezig is met het voorkomen van het zwarte scenario, dat de zorg het niet meer aankan. Hij roept op om te kijken hoe kunnen we weer open en niet te kijken naar wat we allemaal niet mogen. De vaccinatiestrategie wordt niet uitgevoerd zoals je een groot project zou moeten uitvoeren, zo stelt hij. Een van de mogelijkheden is om de huisartsen te gebruiken. Een andere optie is kijken naar het buitenland, huur bijvoorbeeld een stadion af, zegt De Jong.

Opiniepeilingen

- Uit Telegraaf's 'Stelling van de dag' blijkt dat 65% van de 4925 respondenten weinig vertrouwen heeft in het AstraZeneca-vaccin en meent dat we beter kunnen wachten tot er meer onderzoek is naar de werking. Het vaccin zou ongeveer 70% bescherming bieden dat is minder dan bijvoorbeeld het Pfizer-vaccin. Vreemd dat juist de 'risicogroep' van 60 t/m 64 jaar het minst betrouwbare vaccin krijgt, stelt 82%. Volgens velen kunnen we beter, net als in België en Italië, het toedienen aan mensen onder de 55 jaar, omdat de effectiviteit voor ouderen nog niet goed is onderzocht. Driekwart denkt dat veel mensen door de negatieve beeldvorming rond het AstraZeneca-vaccin zich nu helemaal niet meer willen laten vaccineren. Volgens 69% heeft Nederland met de aanschaf van 11,7 miljoen bestelde doses inderdaad een kat in de zak gekocht. Slechts een derde van de stemmers gelooft dat het beter is om heel veel mensen een gedeeltelijke bescherming te geven dan een kleine groep mensen een volledige bescherming. Voor 15% van de stemmers maakt het dan ook niet uit welk vaccin ze toegediend krijgen, als het maar snel gebeurt.